

پایان‌نامه‌ی کارشناسی ارشد: معصومه عامریان، ۱۳۹۳

پیوند اسطوره و مذهب در شخصیت‌های اسکندر و خضر، سلیمان و جمشید، سیاوش و یوسف.

الگوهای دینی در خلال اسطوره‌ها بازتاب دیرینه‌ای داشته‌اند. به ویژه زندگی پیامبران که دست‌مایه آفرینش‌های هنری فراوانی در فرهنگ و تمدن ایران شده است. اسطوره‌ها در کنار کارکردهای دلاوری، حماسی و عاشقانه خود نقش ویژه‌ی مفاهیم دینی را نشان می‌دادند. شاهکارهای اسطوره‌ای تنها شرح رویدادهای پهلوانی نبود، بلکه در مطاوی داستان‌هایشان حکمت و اخلاق موج می‌زد. این گونه بهره‌گیری از گنجینه‌های پر بهای دینی و اساطیری نشان از پیوند مستحکم، بین اسطوره و مذهب را نشان می‌دهد. در این پژوهش با مقایسه بین شخصیت‌های اسطوره‌ای متعلق به سند هویت ملی ایران و الگوی‌های دینی اسلام، نشان داده شده که در بن هر دوی آنها غریزه دینی مشابهی نهفته است و آنها را چنان به هم تافته است که در عمل میان تظاهرات و تجلیات اسطوره و دین جدایی قائل شدن دشوار است. این رساله شامل مباحث ذیل می‌باشد. فصل نخست: 1- اسطوره در لغت، تعریف، پیدایش و کارکرد آن. 2- تعریف مذهب، پیدایش و فلسفه آن. فصل دوم: 1- معرفی سلیمان، سلیمان در: تاریخ، متون ادبی، قرآن، کتاب مقدس. 2- معرفی جمشید، جمشید در: اوستا، متون پهلوی، متون تاریخی، متون ادبی و شاهنامه. 3- مقایسه جمشید و سلیمان، شباهت‌ها، تفاوت‌ها، پیوندهای اسطوره‌ای و مذهبی. فصل سوم: 1- معرفی یوسف، شخصیت‌های داستان، یوسف در قرآن و تورات. 2- معرفی سیاوش، شخصیت‌ها داستان، سیاوش در: اوستا، متون پهلوی، روایات تاریخی و شاهنامه. 3- مقایسه داستان یوسف و سیاوش، شباهت‌ها، تفاوت‌ها، پیوند‌های اسطوره‌ای و مذهبی. فصل چهارم: 1- معرفی اسکندر، اسکندر در: کتب پهلوی، روایات تاریخی، متون ادبی، شاهنامه و متون مذهبی. 2- معرفی خضر، خضر در: روایات تاریخی، ادبیات و متون دینی. 3- مقایسه اسکندر و خضر، پیوند‌های اسطوره‌ای و مذهبی.

کلیدواژه‌ها: اسطوره، مذهب، جمشید، سلیمان، یوسف، سیاوش، اسکندر، خضر.

شماره‌ی پایان‌نامه: ۱۲۷۲۰۱۰۱۹۱۲۰۳۳

تاریخ دفاع: ۱۳۹۳/۰۶/۱۶

رشته‌ی تحصیلی: زبان و ادبیات فارسی

دانشکده: علوم انسانی

استاد راهنما: دکتر سیدمحمد علوی مقدم

استاد مشاور: دکتر علی عشقی سردهی

M.A. Thesis:

Connection between myth and religion in personality

:Alexander and Khezr Solomon and Jamshid Siavash and Joseph.

Religious patterns have long been reflected in myths. Prophets life in particular has long been used as a subject to create abundant artistic works in Iran culture and civilization. Myth masterpieces didnt just deal with explaining championship events, but they are rich in wisdom and ethics. This application of religious and mythological treasures shows a strong bound between myth and religion. Comparing mythical characters belonging to Iran Natural Identity Document and Islam religious patterns, this study shows that there is equal religious instinct in their foundation which has greatly integrated them. This integration has made it difficult in practice to distinct between manifestations and expressions of myth and religion. In this study at first some basic concepts are explained like: the definition of religion and myth, its emergence and applications. Then according to the literary, historical and religious texts, characters are introduced and by comparing the differences and similarities between them, the root of their mythical and religious bounds is expressed. This thesis includes the following: the first chapter: 1. Myth in glossary, definition, origin and its function. 2. Definition of religion, origin and its philosophy. The second chapter: 1. Introducing Solomon in history, literature, the Quran and the Bible. 2. Introducing Jamshid, in Avesta, Pahlavi and history texts literature and Shahnameh. 3. comparison between Jamshid and Solomon similarities differences, mythic and religious ties. The third chapter: 1. Introducing Joseph characters in the story of Joseph in the Quran and the Torah, similarities and differences mythic and religious ties. The third chapter 1. Introducing Alexander. Alexander in Pahlavi texts historical accounts literature shahname and religious texts. 2. Introducing Khezr, Khezr in historical accounts literature and religious texts. 3. comparison between Alexander and Khezr, mythic and religious ties.